

Geoblocarea, sabia cu două tăișuri – o analiză a normelor de competență internațională în materie de încălcări ale drepturilor nepatrimoniale ale personalității săvârșite în mediul online

---

Geo-Blocking, the Double Edged Sword – Analysis of the International Jurisdiction Rules in Matters Related to Personality Rights Infringements Comitted through Online Means

Ana-Cătălina DASCĂLU¹

Rezumat: În era digitală contemporană, în care granițele virtuale devin din ce în ce mai fluide, defăimarea săvârșită în mediul online a ajuns să reprezinte o problemă delicată, cu implicații dintre cele mai serioase. În acest context, atât cei care publică conținut defăimător, cât și cei care sunt amenințați cu introducerea unor acțiuni în justiție datorită dezvoltărilor riscante pe care le expun, navighează adesea printre umbrele digitale pentru a se proteja de diversele consecințe legale. Practica geoblocării în spațiul Uniunii Europene presupune restricționarea accesului utilizatorilor din anumite state membre la un anumit conținut digital, bazat pe criteriul localizării geografice a acestora, prin blocarea interfețelor de acces. Așadar, încălcările drepturilor nepatrimoniale ale personalității pot fi săvârșite în mediul online fără ca cel afectat să aibă acces efectiv la conținutul defăimător. În aceste condiții, avem în vedere prevederile Regulamentului Bruxelles I bis, care cuprinde o serie de reguli speciale aplicabile în materie delictuală care au fost explicitate de-a lungul timpului în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Acest studiu își propune o analiză a normelor privind competența internațională în configurarea conferită de adepții geoblocării, precum și o serie de propuneri de lege ferenda cu privire la aceste norme, care să aibă în vedere ambele fațete ale fenomenului.

---

¹ Auditor de justiție, anul al II-lea (e-mail: ana.dascalu@inm-lex.ro).

Cuvinte-cheie: geoblocare; competență internațională; Regulamentul Bruxelles I bis; Regulamentul Roma II; drepturi nepatrimoniale ale personalității; defăimare online; delikte săvârșite în mediul digital; Litigii Strategice Împotriva Participării Publice (LSIPP).

Abstract: *In the contemporary digital era, in which virtual borders are becoming more and more fluid, defamation committed through online means has become a delicate problem, with implications of the most serious type. In this context, both authors of defamatory content and those being threatened with lawsuits due to the risky disclosures they make, often navigate among the digital shadows in order to protect themselves from various legal consequences. Geo-blocking in the space of the European Union involves restricting users from certain Member States from accessing digital content, based on their geographical location, from blocking website interfaces. Hence, personality rights infringements can be committed through online means without the subject of those having access to the defamatory content. In these conditions, we must keep in mind the provisions of the Brussels I bis Regulation, which includes a series of special rules applicable in matters related to tort which have been further developed in the case-law of the Court of Justice of the European Union. This study aims to put forth an analysis of the international jurisdiction rules in their configuration offered by the advocates of geo-blocking practices, as well as a series of proposals regarding the future development of those rules, which must take into account both edges of the phenomenon.*

Keywords: *geo-blocking; international jurisdiction; Brussels I bis Regulation; Rome II Regulation; personality rights; defamation; online torts; Strategic Lawsuit Against Public Participation (SLAPP).*

1. Geoblocarea pe terenul drepturilor nepatrimoniale

Geoblocarea reprezintă o practică de restricționare a accesului utilizatorilor la conținutul digital, bazat pe criteriul localizării geografice a acestora. Cu alte cuvinte, utilizatorii aflați într-un anumit stat membru pot fi împiedicați să vizualizeze o

anumită interfață, de către proprietarul acesteia². Cu toate că Uniunea Europeană a adoptat destul de recent Regulamentul nr. 2018/302 privind prevenirea geoblocării³, care interzice geoblocarea și alte forme de discriminare bazate, direct sau indirect, pe naționalitatea, reședința sau localizarea clienților, în tranzacțiile online sau în persoană pe teritoriul unional⁴, acesta este aplicabil doar în materie de contracte comerciale. Pe cale de consecință, acesta nu este incident în materia faptelor ilicite săvârșite în mediul online. Cu alte cuvinte, raza de acțiune a interdicției privind geoblocarea în spațiul unional se limitează la comerțul online, nefiind incluse domenii precum blogurile online, articolele jurnalistice, ori alt tip de publicații digitale, ai căror autori sunt în continuare liberi să aleagă categoria de utilizatori care pot accesa conținutul, respectiv categoria care se va lovi de iritantul mesaj „*Conținutul accesat nu este disponibil în țara dumneavoastră*”.

Astfel, persoanele care au un interes în a săvârși acte de defăimare prin intermediul unor publicații digitale au inclusiv posibilitatea de a restricționa accesul utilizatorilor din toate statele membre, cât timp se asigură că respectivul conținut ajunge în atenția publicului vizat pe alte căi decât cele formale. Cu alte cuvinte, luând în considerare și importanța informației împărtășite, respectiv interesul general pentru ca informația respectivă să ajungă la cunoștința unui public cât mai larg, autorii conținutului defăimător ar putea oferi acces doar unui număr limitat de utilizatori pe care se pot baza că îl vor distribui prin alte mijloace⁵. Totuși, pentru simplificarea prezentei analize vom avea în vedere situația în care autorii de

---

2 Eventual aflat într-un alt stat membru, dar fără ca acest lucru să fie obligatoriu.

3 Regulamentul (UE) 2018/302 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 februarie 2018 privind prevenirea geoblocării nejustificate și a altor forme de discriminare bazate pe cetățenia sau naționalitatea, domiciliul sau sediul clienților pe piața internă și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 2006/2004 și (UE) 2017/2394, precum și a Directivei 2009/22/CE (Text cu relevanță pentru SEE), JO L 60I, 2.3.2018, p. 1-15 (în continuare Regulamentul nr. 2018/302 privind prevenirea geoblocării sau Regulamentul privind geoblocarea).

4 European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, Study to support the preparation of a report on the application of Regulation (EU) No 1215/2012 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters (Brussels Ia Regulation), Final Report, 2023, p. 12 (în continuare European Commission Study) disponibil la adresa <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4e4370d0-cead-11ed-a05c-01aa75ed71a1/language-en>.

5 De exemplu, prin intermediul rețelelor de socializare.

Geoblocarea, sabia cu două tăișuri – o analiză a normelor de competență internațională în materie de încălcări ale drepturilor nepatrimoniale ale personalității săvârșite în mediul online

conținut defăimător conferă acces doar utilizatorilor dintr-un anumit stat membru, blocând accesul celorlalți.

Practic, vom porni analiza de la următorul caz practic: reclamantul este un candidat politic promițător la o funcție de nivel înalt⁶, însă la un moment dat în timpul campaniei află lucruri dintre cele mai denigratoare despre el însuși din cuprinsul unei postări de pe rețelele de socializare care preia conținutul unui articol de blog. Încercând să acceseze link-ul către articol însă este întâmpinat cu faimosul mesaj, acela că respectivul conținut nu este disponibil în țara sa.

Ceea ce autorul blogului a realizat se subsumează cazului clasic și direct de geoblocare, însă întrebarea care se pune este de ce mai exact a ales să facă acest lucru, având în vedere că informația cuprinsă în articol a ajuns oricum la cunoștința reclamantului și a altor persoane din aceeași țară?

În primul rând, vom antama discuția legat de fenomenul de *forum shopping*. În esență, autorul articolului ar putea să dorească să evite să fie chemat în judecată în alt stat decât cel pentru care a permis accesul la articolul defăimător, pentru motive ce țin de distanță geografică, ce implică costuri mai mari și consumă mai mult timp. În plus, ar putea să se asigure că statul în care va fi chemat în cele din urmă să răspundă urmează o procedură cât mai favorabilă pentru el, sau a adoptat legi interne mai favorabile lui. De exemplu, ar putea alege să permită accesul la articol doar unui stat membru în care este cunoscut faptul că procedurile judiciare durează foarte mult⁷, sau unde cuantumul despăgubirilor acordate nu este atât de generos.

De cealaltă parte a fenomenului se situează autorii de așa-zis conținut riscant⁸. În actualul context legislativ unional, și aceștia sunt liberi să restricționeze accesul la interfețele online, în aceleași condiții ca cele prezentate anterior. Cu toate acestea,

---

6 Fie în statul său de origine, fie la nivel european sau internațional.

7 Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, COM(2022) 234, figura 10, p. 12, disponibil la adresa https://commission.europa.eu/system/files/2022-05/eu_justice_scoreboard_2022.pdf.

8 De exemplu, jurnaliști care fac publice dezvăluiri dăunătoare anumitor persoane dar care se impun a fi făcute în scopul protejării interesului public (precum dezvăluiri legate de anumite persoane aflate în posturi importante).

poate fi observat chiar de la acest moment că cele două categorii de autori urmăresc același scop, însă pentru motive diferite.

În cele ce urmează vom aprofunda motivația din spatele practicilor de geoblocare, urmând a prezenta posibilele consecințe ale acestora precum și eventualele lipsuri ale ansamblului normativ aplicabil.

2. Dreptul unional aplicabil în stabilirea competenței internaționale în materia răspunderii civile delictuale pentru încălcări ale drepturilor nepatrimoniale ale personalității

Regulamentul Bruxelles I bis⁹ reprezintă reglementarea-cadru în materia competenței internaționale, recunoașterii și executării hotărârilor străine în materie civilă și comercială¹⁰ și se aplică litigiilor ce prezintă un element de extraneitate în materie civilă și comercială¹¹. Acesta conține o regulă generală, respectiv aceea cuprinsă în Articolul 4¹², conform căreia persoanele domiciliată într-un stat membru, indiferent de cetățenie, vor fi chemate în judecată în fața instanțelor statului membru în cauză¹³.

---

9 Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (reformare), JO L 351, 20.12.2012 (în continuare Regulamentul Bruxelles I bis).

10 S.-A. Stănescu, Procesul civil internațional, Ed. Hamangiu, 2017, p. 32.

11 Fiind excluse litigiile în materie administrativă, fiscală și vamală, precum și, cu titlu general, litigiile în care una dintre părți acționează în virtutea unor prerogative exorbitante de putere publică (acta iure imperii), potrivit Articolului 1 paragraful (1) din Regulamentul Bruxelles I bis.

12 Aceasta este în acord și cu Paragraful 15 al Preambulului Regulamentului Bruxelles I bis, conform căruia „normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. Astfel, competența ar trebui să fie întotdeauna determinată pe baza acestui criteriu, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt punct de legătură.”.

13 Acest articol garantează așadar că persoanele domiciliată într-un stat membru, indiferent de cetățenie, vor fi chemate în judecată în afara statului membru de domiciliu doar în temeiul unor norme exprese de competență, derogatorii de la dreptul comun. A se vedea în acest sens, Thomas Rauscher (coord.), Stefan Leible, Peter Mankowski, Steffen Pabst, Ansgar Staudinger, Europäisches Zivilprozess-und Kollisionsrecht. Brüssel I-VO (Drept procesual civil European și drept internațional privat European. Regulamentul Bruxelles I

Cu toate acestea, regulamentul prevede și reguli speciale de competență (alternativă sau exclusivă), aplicabile în materii strict determinate. În acest sens, în materie delictuală, Articolul 7 punctul 2, conferă competență instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă, alternativ cu cele de la domiciliul pârâtului¹⁴.

Pomind de la această prevedere, CJUE a dezvoltat *abordarea mozaic*, în emblematica hotărâre în cauza *Shevill*¹⁵, în care era vorba despre prejudicii morale cauzate prin intermediul unui articol în presa scrisă, ce a fost distribuit în mai multe state membre. Cu această ocazie, Curtea a concluzionat în sensul că în materii legate de încălcări ale drepturilor nepatrimoniale, presupusul prejudiciu este situat în oricare dintre statele membre în care respectiva publicație a fost distribuită, dar reclamantul poate să obțină despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în respectivul stat membru numai în fața instanțelor naționale ale acestuia. Astfel, în ipoteza în care ar dori să cheme în judecată persoana vinovată pentru întregul prejudiciu, trebuie să o facă în fața instanțelor din statul membru de domiciliu al acesteia din urmă.

Această abordare a fost ulterior dezvoltată pentru a acoperi și încălcări ale drepturilor nepatrimoniale săvârșite prin intermediul publicațiilor în mediul online, în cauzele reunite *eDate Advertising și alții*¹⁶. Curtea a reținut că „în cazul unei pretinse încălcări a drepturilor referitoare la personalitate prin intermediul unor informații postate pe un site internet, persoana care se consideră prejudiciată poate să sesizeze cu o acțiune în răspundere, pentru întregul prejudiciu cauzat, fie instanțele din statul membru al locului de stabilire a editorului acestor informații, fie

---

bis), ed. a 4-a, Ed. Otto Schmidt, Köln, 2016, p. 239 apud Gh.-L. Zidaru, *Competența în materie civilă potrivit Regulamentului Bruxelles I bis (nr. 1215/2012)*, Ed. Hamangiu, 2017, p. 109.

14 Conform Articolului 7 punctul 2 din Regulamentul Bruxelles I bis, „o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru: în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă.”.

15 CJUE, Hotărârea din 7 martie 1995, *Fiona Shevill, Ixora Trading Inc., Chequepoint SARL and Chequepoint International Ltd v Presse Alliance SA*, C-68/93, EU:C:1995:61 (în continuare ‘*Shevill*’).

16 CJUE, Cauzele reunite din 25 octombrie 2011, *eDate Advertising GmbH v X și Olivier Martinez, Robert Martinez v MGN Limited*, C-509/09 și C-161/10, EU:C:2011:685 (în continuare „*eDate*”).

instanțele din statul membru în care se află centrul intereselor sale. De asemenea, în locul unei acțiuni în răspundere pentru întregul prejudiciu cauzat, această persoană poate să formuleze acțiune la instanțele din fiecare stat membru pe teritoriul căruia o informație postată este sau a fost accesibilă¹⁷. Astfel, a fost introdus un nou element de legătură în Articolul 7 (2) al Regulamentului Bruxelles I bis, respectiv locul în care victima are centrul intereselor sale¹⁸.

În această situație, poate fi observat cum efectul mozaic este aplicat în materie de delikte săvârșite prin mijloace digitale bazat pe criteriul accesibilității. Mai precis, competența instanțelor dintr-un anumit stat membru poate fi întemeiată într-o astfel de acțiune pe simpla accesibilitate a paginii de internet cu ajutorul căreia s-a produs prejudiciul, în acel stat membru, bineînțeles doar pentru acea parte din prejudiciu cauzată pe teritoriul respectivului stat membru. Curtea a evidențiat în acest caz faptul că „[p]ostarea unor informații pe un site internet se distinge de difuzarea teritorială a unui suport de comunicare, precum un imprimat, prin faptul că aceasta vizează, prin esența sa, ubicuitatea informațiilor menționate. Acestea pot fi consultate instantaneu de un număr nedeterminat de utilizatori de internet pretutindeni în lume, independent de orice intenție a editorului acestora privind consultarea lor în afara statului membru în care este stabilit și în afara controlului său¹⁹. Așadar, despăgubirile nu pot fi obținute în integralitate în oricare stat membru în care respectivul site ar fi fost accesibil, ci doar o parte din acestea, întrucât o astfel de abordare ar conferi de fapt competență tuturor instanțelor naționale, dată fiind ubicuitatea care caracterizează Internetul²⁰.

---

17 eDate, parag. 52.

18 Acesta corespunde în mod normal locului în care victima își are reședința obișnuită sau locul în care își desfășoară activitatea profesională (eDate, parag. 49).

19 eDate, parag. 45.

20 Aceste principii au fost confirmate ulterior, în jurisprudența de dată mai recentă, în cauzele Bolagsupplysningen (Hotărârea din 17 octombrie 2017, Bolagsupplysningen OÜ and Ingrid Iisjan v Svensk Handel AB, C-194/16, EU:C:2017:766) și Gtflix Tv (Hotărârea din 21 decembrie 2021, Gtflix Tv v DR, C-251/20, EU:C:2021:745). Cu această ocazie, Curtea a menținut principiul efectului de mozaic, stabilind că „o persoană care, apreciind că s-a adus atingere drepturilor sale prin difuzarea unor afirmații denigratoare pe internet în ceea ce o privește, acționează simultan, pe de o parte, pentru rectificarea informațiilor și pentru eliminarea conținuturilor publicate online care o privesc și, pe de altă parte, pentru repararea prejudiciului care ar fi rezultat din această publicare online, poate solicita instanțelor din fiecare stat membru pe al cărui teritoriu aceste afirmații sunt sau au fost accesibile repararea prejudiciului care i-ar fi fost cauzat în statul membru al instanței

Jurisprudența citată anterior a creat principiul efectului mozaic al competenței, conform căruia, în materie delictuală, dacă prejudiciul a fost cauzat prin intermediul unor publicații printate sau digitale, în mai multe state membre, victima poate să obțină, pe baza Articolului 7 (2) din Regulamentul Bruxelles I bis, despăgubiri doar pentru prejudiciul cauzat în statul membru în care introduce acțiunea. Astfel, competența alternativă bazată pe locul în care s-a produs prejudiciul rămâne eficientă, însă doar pentru o parte din despăgubiri, respectiv acea parte care corespunde prejudiciului suferit pe teritoriul respectivului stat membru. Pentru a obține despăgubirile integrale, într-o singură acțiune, victima trebuie să introducă acțiunea în fața instanțelor naționale ale statului membru de domiciliu al pârâtului, urmând regula generală cuprinsă în Articolul 4, ori, în cazul particular al prejudiciilor cauzate prin fapte săvârșite în mediul online, în fața instanțelor statului membru în care aceasta are centrul intereselor sale.

3. Dincolo de percepție: accesibilitate versus vizibilitate

În cazuri precum cel prezentat anterior, *locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă* nu este atât de ușor de definit, acesta putând fi reprezentat de orice loc în care articolul în discuție ar fi accesibil. Un aspect particular al cazului de față însă este acela că articolul era practic vizibil oriunde, în ciuda faptului că accesul din punct de vedere formal era limitat la anumite teritorii.

Prin urmare, ceea ce trebuie clarificat în continuare este aceea dacă re-postarea conținutului poate fi considerată publicare în sensul interpretării oferite de către CJUE. În mod cert, conținutul nu a fost accesat în țara care era blocată din punct de vedere geografic, astfel că trebuie stabilit în ce măsură faptul că o altă persoană a re-postat informația constituie publicare. În cazul în care răspunsul la această întrebare este negativ, regulile speciale de competență aplicabile în materie de delict săvârșite în mediul online se impun a fi reformate, cu luarea în considerare a ambelor fațete ale fenomenului geoblocării practicat în scopul alegerii preventive a forului de jurisdicție.

Astfel cum am arătat și anterior, criteriul accesibilității conținutului nu este unul foarte precis în materie de localizare, dat fiind faptul că, de principiu, informația

---

sesizate, deși aceste instanțe nu sunt competente să judece cererea de rectificare și eliminare”.

publicată pe Internet poate fi accesată practic de oriunde²¹. În timp ce această concluzie omite faptul că există posibilitatea recurgerii la tactici de geoblocare pentru a face conținutul inaccesibil anumitor teritorii, punctează un aspect foarte important: orice ai face, conținutul plasat pe Internet e posibil să nu poată fi retras niciodată²². Mai precis, rețelele de socializare sunt pentru totdeauna, fapt care susține teza conform căreia geoblocare nu este nici în totalitate rea, nici mereu bună, asemănându-se mai degrabă cu o sabie cu două tăișuri.

Pe de-o parte, tacticile de geoblocare ar putea fi folosite pentru a limita accesul la anumite teritorii, ca o măsură reparatorie, soluție care a fost în mod notabil adoptată și de către CJUE în hotărârea în cauza *Google LLC*²³. Principala problemă însă, în cazuri precum cel de față, este aceea că avem de-a face cu părți de conținut care au fost perpetuate cu ajutorul rețelelor de socializare, astfel că nu mai prezintă relevanță caracterul accesibil al acestora, ci vizibilitatea lor. În plus, instituțiile europene dezaprobă categoric tehnicile de geoblocare în contextul ambițiosului obiectiv de a crea o piață complet integrată. Astfel, a încuraja asemenea practici²⁴ ar veni în contradicție cu misiunea promovării distribuției serviciilor pe o piață unică nefragmentată de granițe (virtuale) artificiale²⁵. Pe de altă parte, tehnicile de geoblocare care limitează accesibilitatea pentru anumite teritorii sunt ușor de folosit în scopul alegerii de competență sau alegerii legii aplicabile, și nu stau în calea ajungerii informației la cunoștința unui public mai larg decât cel avut în vedere din punct de vedere formal.

---

21 În același sens, M. Buonaiuti, „Jurisdiction Concerning Actions by a Legal Person for Disparaging Statements on the Internet: The Persistence of the Mosaic Approach”, 2022, *European Papers*, nr. 1, vol. 7, p. 345-360, disponibil la adresa <https://www.europeanpapers.eu/it/europeanforum/jurisdiction-concerning-actions-by-legal-person-for-disparaging-statements-on-internet-mosaic-approach>.

22 Pentru un studiu pe această problemă, a se vedea C. Woodley, M. Silvestri, „The Internet Is Forever: Student Indiscretions Reveal the Need for Effective Social Media Policies in Academia”, 2014, *The American Journal of Distance Education*, 28, p. 126-138, disponibil la adresa https://www.researchgate.net/publication/271930197_The_Internet_Is_Forever_Student_Indiscretions_Reveal_the_Need_for_Effective_Social_Media_Policies_in_Academia.

23 CJUE, Hotărârea din 24 septembrie 2019, *Google LLC v Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)*, C-507/17, EU:C:2019:772 (în continuare „*Google LLC*”).

24 Chiar și în afara domeniului comercial.

25 M. Buonaiuti, supra nota 21, p. 350.

În susținerea acestui raționament, avem în vedere și aprecierile CtEDO care, recunoscând particularitățile exercitării dreptului la liberă exprimare prin intermediul Internetului²⁶, a căutat să stabilească un echilibru între acest drept fundamental și drepturile altor persoane. Astfel, deși recunoaște beneficiile semnificative pe care internetul le oferă pentru exercitarea libertății de exprimare, Curtea consideră că trebuie păstrată, în principiu, posibilitatea ca persoanele vătămate în urma declarațiilor calomnioase sau a altor tipuri de conținut ilicit să introducă o acțiune în răspundere care să poată constitui o cale de atac *efectivă* împotriva încălcării drepturilor personalității²⁷. Pornind de la aceasta, cu toate că Curtea nu a făcut referire în mod explicit la problema competenței, remediul efectiv pentru atingeri aduse drepturilor nepatrimoniale ale personalității trebuie în mod obligatoriu să includă și această componentă. Pe cale de consecință, victimele defăimării comise în mediul online trebuie să aibă posibilitatea efectivă de a obține despăgubiri, lucru ce nu ar fi posibil în absența unor reguli de competență internațională care creează un echilibru just între drepturile în discuție²⁸.

Un argument în plus în susținerea tezei conform căreia abordarea bazată pe accesibilitate este profund nepotrivită pentru cazurile de defăimare în care au fost utilizate tactici de geoblocare este acela că reclamantul nu mai este nevoit să susțină faptul că reputația sa a fost afectată în statul membru în care este introdusă acțiunea. Ulterior hotărârilor Curții în cauzele *eDate* și *Gtflif TV*, regula de stabilire a competenței a fost adaptată situațiilor publicațiilor digitale, astfel că singurul aspect pe care trebuie să îl susțină reclamantul este acela că publicația criticată a fost accesibilă în respectivul stat membru. Prin urmare, măsura în care i-a fost afectată reputația a devenit irelevantă în procesul de stabilire a instanței competente. De principiu, această reconfigurare a condițiilor care trebuie întrunite pentru a conferi competență anumitor instanțe, pare să fi fost menită ca un beneficiu în favoarea reclamantului. Cu toate acestea, observăm că conținutul digital nu poate fi considerat conținut digital accesibil, din cauza tacticilor de

---

26 În acest sens, a recunoscut că comunicațiile online și conținutul acestora prezintă un risc mult mai mare decât presa de a aduce atingere exercitării și respectării drepturilor și libertăților fundamentale, în special dreptului la respectarea vieții private (e.g. CtEDO, Hotărârea din data de 16 iunie 2015, *Delfi AS c. Estoniei*, nr. 64569/09, parag. 133).

27 CtEDO, *Delfi AS c. Estoniei*, supra nota 26, parag. 110.

28 Acest raționament respectă totodată și principiul Curții Europene a Drepturilor Omului conform căruia Convenția garantează drepturi concrete și efective, nu drepturi teoretice și iluzorii.

geoblocare care au fost utilizate²⁹. Pe cale de consecință, reclamantul are cu mult mai puține opțiuni când vine vorba de introducerea unei acțiuni în despăgubiri, datorită faptului că nu au fost luați în considerare toți factorii care pot influența stabilirea competenței în momentul în care regulile au fost reinterpretate.

4. Când geoblocare devine singura soluție (SLAPPs)

Având în vedere cele prezentate anterior, în cele ce urmează vom efectua o analiză a celeilalte fațete a fenomenului geoblocării, în contextul acțiunilor pentru repararea prejudiciilor cauzate prin publicații defăimătoare introduse în mod abuziv împotriva autorilor de conținut riscant.

La nivelul instituțiilor europene, acest tip de litigii a primit o denumire proprie, respectiv PSIMP („procese strategice împotriva mobilizării publice”)³⁰, care reprezintă acțiuni în justiție împotriva mobilizării publice care sunt vădit nefondate sau abuzive³¹. Comisia Uniunii Europene caracterizează acest gen de acțiuni ca fiind o formă de hărțuire și intimidare deosebit de dăunătoare, ce e folosită împotriva celor implicați în acțiuni de protejare a interesului public, în special jurnaliști, presă și edituri³². Scopul acestor procese este acela de a „cenzura, critica sau opune rezistență” ori de a amâna sau evita publicarea informațiilor de interes public, astfel că au ca o consecință „transferul dezbaterii din sfera politică, în sfera juridică”³³ și au un „efect înfiorător” asupra libertății de exprimare, libertății de

---

29 Totuși, acest conținut se bucură de vizibilitate datorită faptului că a fost diseminat prin alte mijloace decât cele utilizate inițial pentru publicarea lui (precum rețelele de socializare), astfel că nu se mai află sub controlul autorului său, și nu poate fi monitorizat în mod realist de către acesta.

30 În denumirea originală, SLAPPs (Strategic Lawsuits against Public Participation).

31 Comisia Europeană, Propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului pentru protecția persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („Acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”), Bruxelles, 27.4.2022, COM(2022) 177 final, 2022/0117 (COD), p. 1 (în continuare Propunerea de Directivă).

32 European Commission Study, supra nota 4, p. 123.

33 J. Borg-Barthet, B. Lobina, and M. Zabrocka, „The Use of SLAPPs to Silence Journalists, NGOs and Civil Society”, Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs, Directorate-General for Internal Policies, European Parliament, 2021, p. 7, disponibil la adresa

Geoblocarea, sabia cu două tăișuri – o analiză a normelor de competență internațională în materie de încălcări ale drepturilor nepatrimoniale ale personalității săvârșite în mediul online

informare și pluralismului dezbaterii publice, extrem de nociv pentru o democrație sănătoasă și prosperă³⁴.

Astfel, acest gen de acțiuni constituie un mod abuziv de exercitare a dreptului de acces la justiție, întrucât scopul lor nu este acesta, ci sunt folosite pentru a intimida pârâtul. Putând fi întemeiate pe diverse motive, invocarea defăimării se numără printre cele mai frecvente, și de cele mai multe ori au ca țintă jurnaliști și sunt utilizate în mod intenționat pentru a reduce la tăcere critica și pentru a împiedica presa să își îndeplinească rolul de „câine de pază” al democrației³⁵. În plus, fiindacompaniate de diverse tactici de rea-credință, precum tergiversarea procedurilor ori practicarea *forum shopping-ului*, acest gen de litigii plasează o povară extrem de dăunătoare și complet nenecesară inclusiv pe umerii sistemelor de justiție naționale³⁶.

O caracteristică importantă a acestui gen de proces este existența unui dezechilibru semnificativ de putere între cele două părți, reclamantul fiind cel care de obicei deține mai multă putere politică sau economică³⁷.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694782/IPOL_STU\(2021\)694782_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694782/IPOL_STU(2021)694782_EN.pdf).

34 Comisia Europeană, Propunerea de Directivă..., supra nota 31, p. 1. A se vedea și J. Bayer, P. Bárd, L. Vosyliute, and N. Chun Luk, "Strategic Lawsuits Against Public Participation (SLAPP) in the European Union: A comparative study", EU-CITIZEN Network, 2021, p. 19-21; R.B. Ghio and D. Nasreddin, „Shutting Out Criticism: How SLAPPs Threaten European Democracy”, The Coalition Against SLAPPs in Europe (CASE), 2022, p. 46-53.

35 E. Prévost (rapporteur), „Responsabilité et compétence dans les affaires de diffamation en ligne – Étude sur les formes de responsabilité et questions de compétence juridictionnelle relatives à l'application du droit civil et administratif en matière de diffamation dans les États membres du Conseil de l'Europe”, Council of Europe, Committee of Experts on Human Rights Dimensions of automated data processing and different forms of artificial intelligence (MSI-AUT), 2019, p. 8, disponibil la adresa <https://edoc.coe.int/fr/internet/8027-responsabilite-et-competence-dans-les-affaires-de-diffamation-en-ligne.html>.

36 Considerentele (12) și (20) din Preambulul la Propunerea de Directivă, supra nota 31. De asemenea, acest gen de acțiuni încarcă inutil instanțele naționale prin prisma faptului că le forțează să judece cauze în care elementul de legătură cu respectivul stat membru, desi legal, este doar tangential astfel că instanța nu este suficient de bine plasată să aprecieze asupra faptelor, întâmpinând dificultăți inclusive în procesul de localizare și administrare a probelor.

37 European Commission Study, supra nota 4, p. 124.

Dată fiind ubicuitatea care caracterizează Internetul, și luând în considerare criteriile prezentate anterior pentru stabilirea competenței internaționale, în special criteriul accesibilității, ajungem la concluzia că aceste acțiuni prezintă de cele mai multe ori un element de extraneitate, reclamantul având posibilitatea să uzeze de mai multe foruri de jurisdicție³⁸ chiar și simultan sau să îl aleagă pe cel care îi este cel mai favorabil³⁹. Astfel, în acest context nu prezintă atât de multă relevanță faptul că reclamantul nu poate să ceară într-un anumit stat membru decât acea parte din despăgubiri aferentă prejudiciului presupus a fi fost cauzat în acel stat, cât faptul că pârâțul este chemat în judecată în mod abuziv, în mai multe state, chiar în același timp, fiind nevoit să își construiască o apărare eficientă și să suporte costurile efectuate cu asigurarea prezenței în fața instanței sau cu asistența juridică, fiind împiedicat astfel să își exercite activitatea profesională, și eventual descurajat pe viitor din a o mai face, pentru a nu fi din nou acționat în justiție chiar și nefondat⁴⁰.

În acest context, prezintă relevanță crescută opinia Avocatului General Hogan în cauza *Gtflix TV*, care a susținut că riscul de hărțuire judiciară detaliat anterior nu constituie un motiv suficient pentru reformarea jurisprudenței CJUE în privința principiului efectului mozaic. În acest sens, a arătat că, întrucât astfel de strategii reprezintă modalități de exercitare abuzivă a dreptului de acces la instanță, acest lucru este cauzat în parte de faptul că normele existente în statele membre referitoare la rambursarea cheltuielilor de judecată sunt adesea insuficient de riguroase în ceea ce privește obligația părții care cade în pretenții de a o despăgubi pe cea care câștigă procesul⁴¹, astfel că o reformare la nivel intern ar fi suficientă pentru a remedia problema, nefiind nevoie de o adaptare a principiului menționat.

---

38 În aceste cazuri, reclamantul nu are un interes atât de ridicat să introducă o acțiune pentru a obține despăgubirile integrale, întrucât interesul său este acela de a șicana partea adversă și a o pune în cât mai mare dificultate.

39 De exemplu, poate alege statul în care pârâțului îi este cel mai greu să se înfățișeze, statul în care costurile procedurale pentru reclamant sunt cele mai scăzute, ori poate alege în funcție de durata estimată a procedurilor în acel stat.

40 La aceste neajunsuri se mai adaugă și faptul că alegerea forului depinde doar de reclamant, fiind caracterizată de o imprevizibilitate crescută pe partea pârâțului, precum și faptul că astfel de demersuri au un puternic impact psihologic asupra pârâților chemați în judecată în mod abuziv.

41 Opinia AG Hogan din 16 septembrie 2021 în cauza, *Gtflix TV v DR*, C-251/20, (EU:C:2021:745).

Totuși, nu putem fi de acord în totalitate cu această abordare, întrucât o astfel de măsură nu este suficientă pentru a descuraja în totalitate acțiunile abuzive ale persoanelor care au un interes ridicat în a cenzura presa. În plus, un astfel de demers ar necesita un efort de armonizare la nivel unional pentru a avea efectul scontat, respectiv acela de a elimina amenințările indiferent de statul în care este introdusă acțiunea⁴².

Astfel ajungem și la punctul principal de interes al prezentului studiu, respectiv posibilitatea utilizării tehnicilor de geoblocare în scopul limitării accesibilității formale a publicațiilor în format digital, cu consecința reducerii la minim a opțiunilor reclamanților în alegerea forului de jurisdicție, fără ca acestea să constituie un obstacol în calea ajungerii informației la cunoștința publicului larg. Cu alte cuvinte, jurnaliștii sau persoanele vizate de astfel de acțiuni abuzive au la îndemână aceeași strategie pe care am prezentat-o anterior ca unealtă a autorilor de articole defăimătoare, însă aceasta este folosită în cu totul alt scop, acela de protecție în fața unor demersuri șicanatoare.

5. Concluzii

Întreaga analiză realizată în prezentul studiu ne conduce la cel puțin o concluzie extrem de clară: geoblocarea este un fenomen aproape malefic de complex. Ceea ce este indiscutabil este impactul negativ pe care îl are asupra unei multitudini de raporturi juridice, de la cele comerciale și până la cele în materie delictuală, însă situațiile în care vine în ajutor nu sunt de neglijat.

Este necesar să se discearnă o soluție care să satisfacă atât imperativul protejării eficiente a drepturilor nepatrimoniale, cât și pe cel al protejării libertății de exprimare. Înainte de toate, judecătorul național este primul care trebuie să aibă în vedere faptul că deciziile privind stabilirea competenței internaționale trebuie să fie potrivite dezvoltării continue în care se află lumea digitală, precum și ramificațiile acesteia. În acest sens, acesta ar trebui să păstreze un echilibru just cu privire la abordarea Curții de Justiție a Uniunii Europene, lăsând însă suficient loc pentru dezvoltarea altor interpretări. În special, judecătorul național ar trebui să nu ezite în a adresa Curții întrebări preliminare atunci când specificul factual al cauzei o

---

⁴² Acest lucru este necesar pentru ca normele interne în materie de cheltuieli de judecată să nu devină un alt criteriu de alegere a forului de jurisdicție.

impune, permițându-i astfel instanței europene să își reconsidere practica și sa îmbrățișeze noi perspective.

Doctrina a propus de-a lungul timpului diverse soluții referitor la problemele prezentate în cuprinsul prezentei lucrări. Privitor la principiul efectului mozaic, a fost propusă introducerea unui nou paragraf în cuprinsul Articolului 7 din Regulamentul Bruxelles I bis, alături de paragraful (2)⁴³, care să fie aplicabil în special în materia protecției drepturilor nepatrimoniale ale personalității, și care să ia în considerare prejudiciile produse prin intermediul mijloacelor digitale, prin Internet, precum și modalitățile prin care regulile de competență pot fi modelate cu ajutorul tacticilor informatice, urmând ca principiul efectului mozaic să rămână aplicabil doar cazurilor în care încălcările au avut loc prin intermediul presei scrise (printate). De asemenea, a fost înaintată propunerea reinterpretării criteriului locului în care s-a produs prejudiciul, care este înțeles mult prea larg în contextul faptelor ilicite săvârșite în mediul online, astfel că transformă principiul efectului mozaic într-o soluție profund nepotrivită⁴⁴.

Propunerea noastră este aceea a adoptării unei abordări mixte, care să mențină atât regulile de competență actuale, alături de principiile dezvoltate pe baza lor în jurisprudența CJUE, însă cu adaptarea lor pentru situațiile noi care apar în lumea digitală. Astfel, considerăm oportună atât introducerea unui nou paragraf separat în cuprinsul Articolului 7 din Regulamentul Bruxelles I bis, destinat protejării drepturilor nepatrimoniale ale personalității, cât și reformarea interpretării criteriilor în baza cărora este stabilită competența internațională în astfel de cazuri. În acest sens, de principiu, competența ar trebui să aparțină unei singure instanțe care să aibă posibilitatea acordării întregului quantum al despăgubirilor, diferită de instanța de domiciliu al pârâtului, dar care să respecte principiul existenței unei legături suficient de strânse între statul în care se desfășoară judecata și circumstanțele cauzei⁴⁵. Această abordare ar fi de asemenea în acord și cu imperativul de

---

43 B. Hess, „Reforming the Brussels I Bis Regulation: Perspectives and Prospects”, 4 Max Planck Institute Luxembourg for Procedural Law Research Paper Series, 2021, disponibil la adresa https://www.mpi.lu/fileadmin/user_upload/MPILux_WP_2021_4__Reforming_Brussels_1bis_BH.pdf.

44 P. De Miguel Asensio, „Protection of Reputation, Good Name and Personality Rights in Cross-Border Digital Media”, 2022, GRUR International (Journal of European and International IP Law), nr. 11, vol. 71, p. 1019–1033.

45 Pentru a asigura un nivel rezonabil de previzibilitate a potențialului for de jurisdicție în ceea ce privește locul în care prejudiciul rezultat dintr-o faptă ilicită săvârșită în mediul

Geoblocarea, sabia cu două tăișuri – o analiză a normelor de competență internațională în materie de încălcări ale drepturilor nepatrimoniale ale personalității săvârșite în mediul online

previzibilitate obiectivă, susținut de AG Bobek în cuprinsul Opiniei sale în cauza *Mittelbayerischer Verlag*, care joacă rolul unui „centru de gravitație” fiind bazat pe doi piloni în mod simultan: locul în care se află centrul intereselor reclamantului și modul în care informația dăunătoare este exprimată, respectiv dacă putea fi prevăzut în mod rezonabil faptul că va deveni obiectiv relevantă în respectivul stat membru.

Nu în ultimul rând, alături de inițiativa unională de prevenire a litigiilor strategice împotriva participării publice, suntem de părere că o reinterpretație a criteriilor în modalitatea prezentată anterior ar ajuta inclusiv persoanele care sunt nevoite să recurgă la tehnici de geoblocare pentru a se proteja împotriva acestor atacuri jurisdicționale, contribuind astfel la crearea unui spațiu mai sigur pentru exprimarea informațiilor de interes public.

---

online ar putea să apară. În același sens, a se vedea Opinia AG Bobek din 23 februarie 2021, *Mittelbayerischer Verlag KG v SM*, C-800/19, (EU:C:2021:124).